

Esa Sironen

Lämminveriset toivat raveihin uuden nousun

Päivittäin tapaan Kyösti Keskistä Kuokkalan kauppakeskuksessa, Jyväskylässä. Mies täytti vuodenvaihteessa kahdeksankymmentä, ja kun hevosista tulee puhe, aiheeseen saadaan kohtuullisen pitkä perspektiivi.

Maalaistalon poikana Keskinen joutui ottamaan hevosista vastuuta jo varhain. Kotitalta vietiin talvisotaan kaksi tammaa. Jäljelle jäi kolmi-vuotias Puke, jolla 12-vuotias Kyösti itsekin keskenkasvuisena ajoi maitoa Jyväsjärven yli kaupunkiin.

– Se oli kova talvi hevoselle ja minulle. Pakkanen nousi välillä neljään-kymmeneen.

Uudenvuodenpäivän pommitus sattui pariinkin maitotinkitaloon rautatieaseman tienoilla, mutta ihmishengiltä niissä osoitteissa vältyttiin.

Seuraava muistettava ajo oli runoilija Martti Korpilahden muistokiven nouto Ylistön mäeltä sodan jälkeen. Lohkare painoi 4 000 kiloa, hevonen 600 kiloa, joten kiven alas saamisessa oli oma niksinsä. Rekeen kiinnitettiin vaijeri, jonka toinen pää kierrettiin puun ympäri. Vaijeria höllätettiin sitä mukaa kun matka joutui. Kaksi tuntia mäen laskeminen kesti.

Rannassa odotti toinen hevonen. Niin syvälle lumeen kivi kuitenkin reen painoi, että hevoset uupuivat keskelle järveä. Kivi rekineen jätettiin yöksi lepäämään.

– Tuumattiin, että ei sitä sieltä kukaan varasta.

Viikot hevosilla tehtiin töitä, sunnuntaisin ajettiin kilpaa jäällä ja Jyväskylän vanhalla Hippoksella, Keskinen muistelee. Maakunnan maamiessurat järjestivät sotien jälkeen kerran talvessa jääravit jokaisessa pitäjässä. Talkoilla tehtiin jälle rata, illalla oli hevosmiesten illamat ja yleisömenestys taattu.

– Niin kauan ajettiin kuin keväisin jäitä riitti.

Kylmistä lämpimiin veriin

Vuonna 1962 alkoi lämminverihevosten maahantuonti, jonka seurauksena ori Cest tuli Kyösti Keskiselle. Se ostettiin huutokaupasta Helsingin Ruskeasuolta, jossa oli myytävänä 30 varsaa. Cest oli kaksivuotias, mustankiiltävä, hyvin tulinen hevonen.

– Se opetti miestä.

Kyösti Keskinen tähtiravuri Namjek on ikuistettu J. Giliarovin puolimetrisen pronssiveistökseen. (Kuva Tiina Mutila)

Mutta oppi hevonenkin, josta tuli aikansa parhaita menijöitä. Turun kuninkuusraveissa se tuota pikaa voitti lämminveristen pääkilpailun. Sen rohkaisemana suuntauduttiin ulkomaille, aluksi Moskovaan, johon tuli kutsu vuonna 1964. Matka tehtiin karjankuljetusautolla.

– Se oli pitkä, rankka reissu.

Yksi kammelluskin sattui. Sillalla lähellä Moskovaa pysähdyttiin ja joku porukasta otti valokuvan. Sillan päässä oli vartija, joka pysäytti kuljetuksen ja hälytti läheisen varuskunnan. Siellä suomalaisia kuulusteltiin suurvallan koko vakavuudella.

Suomalaisten mukana ollut tulkki oli kuitenkin tiukkana ja vaati saada puhelun itselleen Nikita Hruschtsheville, Neuvostoliiton silloiselle pääministerille. He ovat Suomen virallinen delegaatio, tulkki selitti.

Puhelua ei tarvittu, ja matka pääsi jatkumaan.

Ei piiskaa matkassa

Moskovassa Cest saavutti yhden toisen ja yhden kolmannen sijan, ja matkaa pidettiin menestyksenä. Niin rasittava kokemus matka kuitenkin oli, että toista sellaista ei tehtäisi, Keskinen päätti. Kahdeksan kertaa hän lopulta Moskovassa kävi Cestin ja sitä seuranneen Namjekin kanssa.

Namjek ostettiin Neuvostoliiton ravijoukkueelta ja osoittautui kultapalaksi. Siitä tuli kaksinkertainen Moskovan ja kolminkertainen Tukholman voittaja, maailmankiertäjä.

Namjekin salaisuutena oli matkustuskestävyys. Varsinkin tammat lopevat kuljetuksessa syömisen, Keskinen kertoo. Namjek ei ollut moksiskaan. Se söi koko ajan eikä rasittunut viikosta ja jopa kuukaudesta toiseen jatkuneilla ulkomaan kiertueilla.

Lisäksi hevonen juoksi omasta halustaan. Johdossa ollessaan se kuunteli koko ajan takana tulevia ja vastasi, jos toinen hevonen yritti rinnalle.

”Saa täällä piiskaakin käyttää”, ruotsalaiset sanoivat, kun huomasivat sen Keskiseltä puuttuvan. ”Tämä hevonen ei tarvitse piiskaa”, Keskinen vastasi.

Ratkaiseva vaihe Suomen raviurheilun nousussa oli Keskinen mukaan lämminveristen maahantuonti. Sitä aluksi vastustettiin ravimiesten piirissä, mutta vastarinta mureni, kun presidentti Urho Kekkonen ilmestyi

Ravirenkaan kokoukseen ilmaisemaan hevosten tuontia puoltavan kantansa.

Kekkonen oli itse saanut juuri venäläisiltä lahjaksi pari ylvästä orlovia.

Lämminveristen mukana päästiin mukaan kansainväliseen toimintaan. Huomattiin, että Suomessa oltiin kymmeniä vuosia naapurimaita jäljessä. Niin alkoi ajanmukaisten ratojen rakentaminen. Tuota pikaa lämminveristen omistajiksi tuli varakkaita kaupunkilaisia sekä eri alojen julkkiksia, ei enää perinteisiä maaseudun viljelijöitä.

Sitä kehitysvaihetta Kyösti Keskinen seurasi piikkipaikalta.

(Ilmestynyt *Keskisuomalaisessa* 14.5.2005)